

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.3.33>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗУМНОСТІ СТРОКІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Горінецький Й.І.,
*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права
та правоохоронної діяльності
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Нестерова І.А.,
*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права
та правоохоронної діяльності
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Реплюк Н.М.,
*ст. викладач кафедри кримінального права
та правоохоронної діяльності
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Горінецький Й.І., Нестерова І.А., Реплюк Н.М. Забезпечення розумності строків кримінального провадження.

Вказується, діючий Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року вперше на законодавчому рівні закріпив таку засаду кримінального провадження як розумність строків. Так, відповідно до ст. 28 КПК України під час кримінального провадження кожна процесуальна дія або процесуальне рішення повинні бути виконані або прийняті в розумні строки.

Стаття присвячена аналізу засади кримінального провадження «розумні строки». Під час кримінального провадження кожна процесуальна дія або процесуальне рішення повинні бути виконані або прийняті в розумні строки. Розумними вважаються строки, що є об'єктивно необхідними для виконання процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень. Розумні строки не можуть перевищувати передбачені КПК України строки виконання окремих процесуальних дій або прийняття окремих процесуальних рішень. Проведення досудового розслідування у розумні строки забезпечує прокурор, слідчий суддя (в частині строків розгляду питань, віднесених до його компетенції), а судового провадження – суд. Критеріями для визначення розумності строків кримінального провадження є: 1) складність кримінального провадження, яка визначається з урахуванням кількості підозрюваних, обвинувачуваних та кримінальних правопорушень, щодо яких здійснюється провадження, обсягу та специфіки процесуальних дій, необхідних для здійснення досудового розслідування тощо; 2) поведінка учасників кримінального провадження; 3) спосіб здійснення слідчим, прокурором і судом своїх повноважень. Кримінальне провадження щодо особи, яка тримається під вартою, неповнолітньої особи або щодо кримінального правопорушення, вчиненого стосовно малолітньої або неповнолітньої особи, має бути здійснено невідкладно і розглянуто в суді першочергово. Важливим для забезпечення розумності строків кримінального провадження є дослідження даної засади не лише у науці, але й у судовій практиці, зокрема практиці Європейського суду з прав людини. Дотримання розумності строків кримінального провадження сприятиме здійсненню права особи на судовий захист, забезпечуватиме ефективне та оперативне розслідування і судовий розгляд, а відтак забезпечить виконання завдань кримінального провадження.

Ключові слова: розумні строки, кримінальне провадження, процесуальні строки, оскарження недотримання розумності строків.

Horinetskyi Y.I., Nesterova I.A., Replyuk N.M. Ensuring the reasonableness of criminal proceedings' terms.

It is indicated that the current Criminal Procedure Code of Ukraine dated April 13, 2012 for the first time at the legislative level established such a principle of criminal proceedings as the reasonableness of terms. Yes, in accordance with Article 28 of the Criminal Code of Ukraine during criminal proceedings, each procedural action or procedural decision must be performed or made within a reasonable time

The article is devoted to the analysis of criminal proceedings' principle "reasonable terms". During criminal proceedings, each procedural action or procedural decision must be performed or adopted within a reasonable terms. Terms that are objectively necessary for the execution of procedural actions and the adoption of procedural decisions are considered reasonable. Reasonable terms cannot exceed the terms of execution of individual procedural actions or adoption of individual procedural decisions provided for by the CPC of Ukraine. The pre-trial investigation is carried out within a reasonable terms by the prosecutor, the investigating judge (with regard to the time frame for consideration of issues falling within his competence), and the court conducts the court proceedings. The criteria for determining the reasonableness of criminal proceedings terms are: 1) the complexity of criminal proceedings, which is determined taking into account the number of suspects, accused persons and criminal offenses in respect of which the proceedings are being carried out, the volume and specifics of procedural actions necessary for conducting a pre-trial investigation, etc.; 2) behavior of participants in criminal proceedings; 3) the manner in which investigators, prosecutors, and courts exercise their powers. Criminal proceedings against a person in custody, a minor or a criminal offense committed against a minor must be carried out immediately and considered in court as a matter of priority. It is important to ensure the reasonableness of criminal proceedings terms to study this principle not only in science, but also in judicial practice, in particular, the practice of the European Court of Human Rights. Adhering to the reasonableness of the terms of criminal proceedings will contribute to the exercise of a person's right to judicial protection, will ensure an effective and prompt investigation and trial, and thus will ensure the fulfillment of criminal proceedings' tasks.

Key words: reasonable terms, criminal proceedings, procedural terms, appeal of non-observance of reasonable terms.

Постановка проблеми. Діючий Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (далі – КПК України) вперше на законодавчому рівні закріпив таку zásadu кримінального провадження як розумність строків. Так, відповідно до ст.28 КПК України під час кримінального провадження кожна процесуальна дія або процесуальне рішення повинні бути виконані або прийняті в розумні строки [1]. У багатьох статтях КПК України чітко визначені строки здійснення тих чи інших процесуальних дій, виконання процесуальних обов'язків, проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, прийняття процесуальних рішень. Тим не менше, як свідчить слідчо-судова практика, найбільш частим порушенням норм процесуального права, які служать підставою для скасування судових рішень, є саме порушення процесуальних строків, недотримання розумності строків. Хоча кримінальний процесуальний закон формально закріплює процесуальні строки, але не всі з них відповідають критерію «розумності», що власне і породжує постійну наукову дискусію.

Мета дослідження – здійснення комплексного наукового аналізу забезпечення розумності строків кримінального провадження за КПК України, аналіз поняття «розумність строків», його застосування у практичній діяльності.

Стан опрацювання проблематики. Існує низка наукових публікацій, у яких науковці досліджують поняття «розумності строків», здійснюють аналіз даної zásadi кримінального провадження. Серед них М.М. Ахмедов, О.Я. Баєв, О.А. Банчук, О.А. Гончаренко, Б.М. Дердюк, К.Б. Калиновський, Р.О. Куйбіда, О.П. Кучинська, Л.М. Лобойко, Н.З. Рогатинська, В.А. Савченко, Т.В. Садова, О.М. Смушак, С.М. Стахівський, О.М. Толочко, С.В. Шевчук та інші. Однак, питання «розумності» строків продовжують залишатися дискусійними з огляду на судову практику України та практику Європейського суду з прав людини.

Виклад основного матеріалу. Розумними вважаються строки, що є об'єктивно необхідними для виконання процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень. Розумні строки не можуть перевищувати передбачені цим Кодексом строки виконання окремих процесуальних дій або прийняття окремих процесуальних рішень. Проведення досудового розслідування у розумні

строки забезпечує прокурор, слідчий суддя (в частині строків розгляду питань, віднесених до його компетенції), а судового провадження – суд. Критеріями для визначення розумності строків кримінального провадження є: 1) складність кримінального провадження, яка визначається з урахуванням кількості підозрюваних, обвинувачуваних та кримінальних правопорушень, щодо яких здійснюється провадження, обсягу та специфіки процесуальних дій, необхідних для здійснення досудового розслідування тощо; 2) поведінка учасників кримінального провадження; 3) спосіб здійснення слідчим, прокурором і судом своїх повноважень. Кримінальне провадження щодо особи, яка тримається під вартою, неповнолітньої особи або щодо кримінального правопорушення, вчиненого стосовно малолітньої або неповнолітньої особи, має бути здійснено невідкладно і розглянуто в суді першочергово. Кожен має право, щоб обвинувачення щодо нього в найкоротший строк або стало предметом судового розгляду, або щоб відповідне кримінальне провадження щодо нього було закрито. Підозрюваний, обвинувачений, потерпілий, інші особи, права чи інтереси яких обмежуються під час досудового розслідування, мають право на звернення до прокурора, слідчого судді або суду з клопотанням, в якому викладаються обставини, що обумовлюють необхідність здійснення кримінального провадження (або окремих процесуальних дій) у більш короткі строки, ніж ті, що передбачені цим Кодексом [1].

Дана засада кримінального провадження на практиці повинна забезпечити швидке розслідування та швидкий судовий розгляд для того, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Стаття 28 КПК України за своїм змістом відповідає ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, яка гарантує, що кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення [2].

Задовго до прийняття нового КПК України Конституційний Суд України у своєму рішенні від 30 січня 2003 року № 3-рп/2003 зазначив, що строки досудового слідства, відповідно до міжнародних договорів України, мають бути розумними, а також спробував дати їх визначення. «Поняття «розумний строк досудового слідства» є оціночним, тобто таким, що визначається у кожному конкретному випадку з огляду на сукупність усіх обставин вчинення і розслідування злочину (злочинів). Визначення розумного строку досудового слідства залежить від багатьох обставин, включаючи обсяг і складність справи, кількість слідчих дій, число потерпілих та свідків, необхідність проведення експертиз та отримання висновків. Однак за будь-яких обставин строк досудового слідства не повинен перевищувати меж необхідності» [3].

Таким чином, тривалість провадження має залежати від об'єктивних факторів, які не можна оминати під час розслідування чи судового розгляду кримінальної справи, а також під час виконання вироку. Ні в якому разі не можна допускати невинуватого тяганини або затягування процесу [4, с. 282].

Розумність строків як засада кримінального провадження реалізується більш детально в інших нормах КПК України. Так, відповідно до ст. 113 кодексу процесуальні строки – це встановлені законом або відповідно до нього прокурором, слідчим суддею або судом проміжки часу, у межах яких учасники кримінального провадження зобов'язані (мають право) приймати процесуальні рішення чи вчиняти процесуальні дії. Будь-яка процесуальна дія або сукупність дій під час кримінального провадження мають бути виконані без невинуватого затримки і в будь-якому разі не пізніше граничного строку, визначеного відповідним положенням цього Кодексу [1]. При чому, до цього переліку осіб, які можуть встановлювати процесуальні строки, не включені слідчий та дізнавач. Тим не менш, слідчий під час досудового розслідування має право викликати підозрюваного, свідка, потерпілого або іншого учасника кримінального провадження для допиту чи участі в іншій процесуальній дії (ч. 1 ст. 133). І для цього у повістці про виклик повинно, крім іншого, бути зазначено час, день, місяць та рік прибуття викликаного особи (п. 6 ч. 1 ст. 137 КПК). Таким чином, слідчий все ж таки є суб'єктом, який встановлює процесуальні строки [5, с. 736].

Слід сказати, що в деяких випадках строки встановлюються і для утримання від прийняття процесуальних рішень або вчинення процесуальних дій. Наприклад, за загальним правилом, згід-

но з ч. 3 ст. 214 КПК України здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність. Тобто лише з моменту реєстрації кримінального правопорушення у ЄРДР, з конкретної чіткої дати можливим є здійснення комплексу слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій у кримінальному провадженні.

Відповідно до п. 1 Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17.10.2014 р. № 11 «Про деякі питання дотримання розумних строків розгляду судами цивільних, кримінальних справ і справ про адміністративні правопорушення» при здійсненні правосуддя судам слід брати до уваги те, що відповідно до пункту 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (РІМ, 4.ХІ.1950) (далі - Конвенція) кожен має право на судовий розгляд своєї справи упродовж розумного строку. Відповідно до практики Європейського суду з прав людини, визначаючи межі перебігу таких строків, слід виходити з такого. У кримінальному провадженні враховується як період досудового розслідування, так і період судового розгляду і апеляційного провадження. При цьому перебіг строків у кримінальному провадженні починається з часу, коли особі повідомлено про підозру, або з моменту затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, а закінчується у момент, коли вирок набрав законної сили або кримінальне провадження закрито в цілому чи щодо конкретної особи [6].

Відповідно до ст. 219 КПК України строк досудового розслідування обчислюється з моменту повідомлення особі про підозру до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності, клопотанням про закриття кримінального провадження або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження [1]. Крім того, встановлено чіткі строки досудового розслідування з дня повідомлення особі про підозру, а саме 72 години, 20 діб, один місяць – щодо кримінальних проступків; два місяці – щодо злочинів. А також закріплені максимальні строки проведення досудового розслідування, які при цьому диференціюються залежно від виду кримінального правопорушення та ступеня тяжкості вчиненого злочину (один місяць – щодо кримінальних проступків; шість місяців – щодо нетяжкого злочину, дванадцять місяців – щодо тяжкого та особливо тяжкого злочину), що без сумніву є позитивним моментом, який унеможливує продовження розслідування на роки.

Ч. 1 ст. 283 КПК України передбачає, що особа має право на розгляд обвинувачення проти неї в суді в найкоротший строк або на його припинення шляхом закриття провадження [1].

Позитивним напрацюванням законодавця є доповнення ч. 1 ст. 284 КПК пунктом 10 (зміни від 03.10.2017 року), відповідно до якого кримінальне провадження закривається у разі, якщо після повідомлення особі про підозру закінчився строк досудового розслідування, визначений статтею 219 цього Кодексу, крім випадку повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину проти життя та здоров'я особи. Законодавцем також уточнено, що дані зміни не мають зворотньої дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін [1].

Ще одним позитивним кроком є закріплення у абз. 2 ч. 5 ст. 294 КПК України норми про те, що строк досудового розслідування, що закінчився, поновленню не підлягає. Але з іншого боку, в КПК України не передбачено юридичних наслідків відмови прокурора (керівника окружної прокуратури, керівника обласної прокуратури або його першого заступника чи заступника, заступника Генерального прокурора), слідчого судді від продовження строків досудового розслідування на підставі ст. 294 КПК України.

Важливою у питаннях розумності строків є також ст. 308 КПК України, яка має наступну назву – «Оскарження недотримання розумних строків». Дана норма передбачає, що підозрюваний, обвинувачений, потерпілий, інші особи, права чи законні інтереси яких обмежуються під час досудового розслідування, мають право оскаржити прокурору вищого рівня недотримання розумних строків слідчим, дізнавачем, прокурором під час досудового розслідування. Прокурор вищого рівня зобов'язаний розглянути скаргу протягом трьох днів після її подання і в разі наявності підстав для її задоволення надати відповідному прокурору обов'язкові для виконання вказівки щодо строків вчинення певних процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень. Особа, яка подала скаргу, невідкладно письмово повідомляється про результати її розгляду. Службові особи, винні в недотриманні розумних строків, можуть бути притягнуті

до відповідальності, встановленої законом [1]. Недоліком норми є те, що вона стосується лише стадії досудового розслідування.

При цьому, у випадку непогодження з рішенням прокурора вищого рівня, в особи, якій відмовлено у задоволенні скарги, її представника, законного представника чи захисника є право оскаржити на досудовому провадженні таке рішення до слідчого судді (п. 9-1 ч. 1 ст. 303 КПК України).

У ряді країн строки розслідування тісно прив'язані до моменту появи в кримінальному процесі особи, причетної до вчинення злочину. Так, у Шотландії завжди існувало так зване «правило 110 днів», суть якого полягає в тому, що після закінчення цього часу обвинувачений, що перебуває в попередньому ув'язненні, повинен бути відпущений на волю, якщо на 110-й день не був початий судовий розгляд його справи. Закон 1980 року доповнив це положення ще одним обмеженням строків: якщо з дня «першої явки» обвинуваченого не почнеться суд за обвинувальним актом, обвинувачений вважається вільним від обвинувачення з усіма наслідками, що звідси випливають. З 1 січня 1988 року в Англії й Уельсі введені аналогічні процесуальні строки (70 днів до віддання до суду і 112 днів з моменту віддання до суду) [5, с. 738].

Відповідно до Акту про належний розгляд справи у федеральній системі, прийнятого Конгресом США в 1974 році, судові слухання, за загальним правилом, повинне початися протягом 70 днів після реєстрації обвинувачення у тому випадку, якщо обвинувачений тримається під вартою. Порушення Акта спричиняє скасування обвинувачення, іноді без права повторного його висунення. Слухання справ у судах штатів повинне початися не пізніше 75–180 днів після арешту, обвинувачення або реєстрації заяви про обвинувачення (залежно від того, що було першим) [5, с. 738].

Що стосується судового розгляду в Україні, то позитивні кроки щодо прискорення провадження в суді зроблені. Так, ч. 1 ст. 318 КПК України зобов'язує суд провести і завершити судовий розгляд протягом розумного строку. Згідно з ч. 4 ст. 28 КПК кримінальне провадження щодо особи, яка тримається під вартою, неповнолітньої особи або щодо кримінального правопорушення, вчиненого стосовно малолітньої або неповнолітньої особи, має бути здійснено невідкладно і розглянуто в суді першочергово [1]. Тим не менше, КПК України не передбачає якийсь чіткий строк, скільки часу кримінальне провадження повинно розглядатися у суді першої інстанції, апеляційній та касаційній інстанціях.

Відповідно до ч.1 ст.7 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» кожному гарантується захист його прав, свобод та інтересів у розумні строки незалежним, безстороннім і справедливим судом, утвореним законом [7].

Ч. 3 ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року передбачає, що кожен, кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту «с» пункту 1 цієї статті, має негайно постати перед суддею чи іншою посадовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і йому має бути забезпечено розгляд справи судом упродовж розумного строку або звільнення під час провадження. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями з'явитися на судові засідання [2].

Водночас важливо зауважити, що у разі значної складності справи кримінальне провадження може тривати протягом значного періоду часу, це не буде порушенням розумних строків. Наприклад, ЄСПЛ у рішенні від 22 травня 1998 року у справі «Хозе проти Нідерландів» установив, що, зважаючи на складність справи, а також на обрану стороною захисту тактику допиту великої кількості свідків, Судом встановлено відсутність факту порушення розумних строків навіть у випадку тривалості процедур понад 8 років. Аналогічну позицію висловив ЄСПЛ у справі «Рінгайзен проти Австрії» (1974 рік). ЄСПЛ зазначив, що розумність тривалості провадження має оцінюватись у світлі конкретних обставин справи та з урахуванням таких критеріїв, як складність справи, поведінка заявника і відповідних органів. Вимоги оперативності розгляду кримінальних проваджень у справах, за якими підсудний тримається під вартою, ґрунтуються на підвищених вимогах до розумного строку розгляду. Тому з урахуванням обставин справи тривалість судового розгляду навіть понад п'ять років два місяці Суд не визнав надмірним для розгляду складної справи [8, с. 397].

Важливим фактором для встановлення факту дотримання розумних строків є не лише загальна тривалість провадження, але і виправданість часових витрат на здійснення кожної окремої процедури. ЄСПЛ у справі «Лопатін і Медведський проти України» від 20.05.2010 р. встановив, що провадження тривало три роки, чотири місяці і дванадцять днів та охоплювало розгляд справи у судах двох інстанцій. Водночас Суд, констатує, що загальна тривалість судового провадження

може вважатися виправданою, з огляду на складність справи, зазначив, що у цьому випадку мав місце період бездіяльності тривалістю більше року, коли справа перебувала на розгляді в суді першої інстанції. ЄСПЛ указав на те, що Уряд не зміг документально обґрунтувати свої доводи щодо того, що ця затримка виникла з вини заявника і його адвоката, та, зважаючи на те, що факт такого тривалого періоду бездіяльності за обставин, коли необхідна була особлива ретельність через перебування заявників під вартою, визнав порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Особливість визначення обставини особистої поведінки обвинуваченого, на думку Європейського суду (справа «Бомартен проти Франції» від 24.11.1994), полягає у будь-якому небажанні обвинуваченого співпрацювати із державними компетентними органами або опір їм у здійсненні правосуддя у справі. Така обставина, вважає Європейський суд, має братися до уваги під час установлення розумності строку судового розгляду. Окремим аспектом розумності строків під час здійснення кримінального провадження є наявність можливості особи реалізувати своє право на ефективний засіб юридичного захисту. ЄСПЛ у справі «Кудла проти Польщі» від 26.10.2000 р. констатував порушення ст. 13 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, що полягає у відсутності у заявника ефективного засобу юридичного захисту у національному судовому органі, що не дозволяє реалізувати право на судовий розгляд справи у розумні строки. Через це Суд зобов'язав Польщу сплатити заявникові значну суму справедливої сатисфакції за допущене порушення [8, с. 397-398].

Розумні строки не обов'язково повинні чітко збігатися з процесуальними строками, встановленими у КПК України. Наприклад, ч. 4 ст. 338 КПК України передбачає, що суд роз'яснює обвинуваченому, що він буде захищатися в судовому засіданні від нового обвинувачення, після чого відкладає розгляд не менше ніж на сім днів для надання обвинуваченому, його захиснику можливості підготуватися до захисту проти нового обвинувачення. За клопотанням сторони захисту цей строк може бути скорочений або продовжений. Після закінчення цього строку судовий розгляд продовжується. Або ч. 2 ст. 339 КПК України – у разі задоволення такого клопотання прокурора, суд зобов'язаний відкласти судовий розгляд на строк, необхідний для підготовки до захисту від додаткового обвинувачення або підготовки представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, до судового розгляду та виконання прокурором вимог, передбачених статтями 276-278, 290–293 цього Кодексу, але не більше ніж на чотирнадцять днів. Строк відкладення судового розгляду може бути продовжений судом за клопотанням сторони захисту або представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, у випадку, якщо обсяг або складність нового обвинувачення або провадження щодо юридичної особи вимагають більше часу для підготовки до захисту [1]. Дані норми дають можливість учасникам кримінального провадження регулювати часові рамки вчинення необхідних процесуальних дій, при цьому не порушуючи засади «розумності строків».

До інших норм КПК України, які забезпечують розумність строків, можна віднести: інститути об'єднання і виділення матеріалів кримінального провадження (статті 217, 334), розгляд цивільного позову у кримінальному провадженні (статті 128, 129), проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції (статті 232, 336), оголошення прокурором короткого викладу обвинувального акту (ч. 4 ст. 346), проголошення вступних промов у судовому засіданні (ч.1 ст.349), скорочений судовий розгляд (ч. 3 ст. 349), спрощене провадження щодо кримінальних проступків (глава 25), кримінальне провадження на підставі угод (глава 35), письмові апеляційне та касаційне провадження (статті 406, 435) та інші.

Висновки. Недотримання розумності строків кримінального провадження порушує конституційне право особи на судовий захист, тягне за собою скасування процесуального рішення (рішення органу досудового розслідування, прокурора чи суду), а відтак негативно впливає на ефективність досудового розслідування та правосуддя. Саме тому, органи досудового розслідування, прокурор та суд, дотримуючись засади розумності строків у кримінальному провадженні, визначаючи (на власний розсуд) тривалість строків вчинення процесуальних дій, прийняття процесуальних рішень тощо, обов'язково повинні враховувати засади диспозитивності та змагальності, граничні строки, які чітко закріплені в КПК України, для конкретних слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, виконання процесуальних дій, складність кримінального провадження, кількість учасників, процедуру прийняття процесуальних рішень, можливі труднощі в отриманні, витребуванні та дослідженні доказів тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 15.04.2024).
3. Рішення Конституційного Суду України № 3-рп/2003 від 30 січня 2003 року у справі № 1-12/2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-03#Text> (дата звернення: 15.04.2024).
4. Дердюк Б.М., Смушак О.М. Дотримання строків у кримінальному провадженні України: зарубіжний досвід та судова практика. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 2. С. 281–284.
5. Фомін С.Б. Засоби забезпечення розумності строків кримінального провадження за новим КПК України. *Форум права*. 2012. № 2. С. 735–741. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (дата звернення: 15.04.2024).
6. Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17.10.2014 р. № 11 «Про деякі питання дотримання розумних строків розгляду судами цивільних, кримінальних справ і справ про адміністративні правопорушення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011740-14#Text> (дата звернення: 16.04.2024).
7. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 16.04.2024).
8. Рогатинська Н.З., Захарків Д.М. Дотримання розумних строків під час кримінального провадження. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 12. С. 396–398.